

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Arișana”, „Bănișana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inferior), „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Câmpiană”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgeșana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănițerul”, „Hușegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Lipovana”, „Lucașfătrul”, „Lugoșana”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Iva-mare), „Răureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercășana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăna”, „Țibleşana”, „Timișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săsesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Tășnad), „Zărândeana”, „Zlăgăneana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Adunarea generală a „Solidarității”.

Proces verbal

luat în prima adunare generală ordinară a „Solidarității”, asociațiune de institute financiare, ca însoțire, ținută în Săliște (localul școlii) la 31 Mai 1909 la oarele 11 a. m.

Prezident:

Parteniu Cosma.

Notar:

Ioan I. Lăpădatu.

Membrii prezenți au fost următoarele institute de credit și economii, soc. pe acții, respective reuniuni:

	repr. prin	P. Cosma	cu 10 voturi
1. „Albina”, Sibiu	„	I. I. Lăpădatu	3
2. „Ardeleana”, Orăștie	„	V. C. Osvadă	2
3. „Agricola”, Hunedoara	„	Iul. Bărdossy	1
4. „Arieșana”, Turda	„	Dr. V. Preda	5
5. „Auraria”, Abrud	„	P. Boldea	1
6. „Bănișana”, Bucoveț	„	Dr. I. Barbu	1
7. „Banca popor.”, Caransebeș	„	Dr. C. Pop	10
8. „Bihoreana”, Oradea mare	„	Val. Poruțiu	2
9. „Bistrițana”, Bistrița	„	P. Dragits	1
10. „Cassa de păstr.”, Mercurea	„	C. Herța	2
11. „Cassa de păstr.”, Săliște	„	R. Cărăbaș	1
12. „Ciacovana”, Ciacova	„	Dr. A. Nyilvan	2
13. „Chiorana”, Șomcuta mare	„	Const. Popp	1
14. „Cordiana”, Fofeldea	„	Em. Comșa	1
15. „Crișana”, Brad	„	Dr. V. Preda	5
16. „Doina”, Câmpeni	„	Dr. C. Pop	2
17. „Drăganul”, Beiuș	„	I. Vătășan	1
18. „Economia”, Cohalm	„	M. Jiga	1
19. „Furnica”, Făgăraș	„	Gavr. Todică	2
20. „Geogeană”, Geogăiu	„	Al. Odor	1
21. „Grănițerul”, Dobra	„	N. Dobrota	1
22. „Mărgineana”, Poiana	„	A. Petrovicu	10
23. „Nădlăcana”, Nădlac	„	P. Boldea	5
24. „Nera”, Bozoviciu	„	L. Vraciu	1
25. „Orientul”, Dobra	„	N. Macrea	1
26. „Progresul”, Ilia	„	I. Vătășan	2
27. „Racoșana”, Seica-mare	„	Dr. A. Nyilvan	2
28. „Sătmăreana”, Seini	„	C. Călțiun jun.	2
29. „Sebeșana”, Caransebeș	„	P. Stoica	5
30. „Sentinela”, Satul nou	„	N. Muntiu	2
31. „Silvania”, Șimleu	„	I. Neagoe	1
32. „Steaua”, Petrovosello	„	R. Cărăbaș	3
33. „Timișana”, Timișoara	„	N. Ivan	1
34. „Vatra”, Cluj	„	S. Raicu	10
35. „Victoria”, Arad	„	„	„

Total 101 voturi

I.

Prezidentul însoțirii după ce constată, că adunarea de azi a fost convocată în ordine, amăsurat convocătorului alăturat sub 1. și că din 85 membrii sunt reprezentați 35 cu 101 voturi, prin urmare în înțelesul §. 41 din statute, adunarea e capabilă a aduce concluze valide

declară adunarea de deschisă și în conformitate cu dispozițiile §. 40 din statute, numește notar pe dl Ioan I. Lăpădatu, scrutinători pe d-nii Petru Stoica și Mateiu Jiga, iar ca bărbați de încredere, cari să verifice procesul verbal pe D-nii Nicolae Ivan și Ioan Vătășan.

2.

Se prezintă și cetește

a) Raportul direcțiunii alăturat la acest proces verbal sub 2.

b) Conturile bilanț și profit și pierdere pro 1908, propunerea pentru distribuirea profitului cum și raportul comitetului de supraveghiere, alăturate sub 3 și 4.

Ad a) Raportul direcțiunii se predă unei comisii, constătătoare din d-nii Petru Dragits, Dr. Petru Barbu, Dr. Vasile Preda, Valeriu Poruțiu, Ioanichie Neagoe, Vasile C. Osvadă, și I. I. Lăpădatu, care să examineze și raporteze asupra propunerilor prezentate.

Ad b) Bilanțul și contul profit și pierdere se aproabă, iar profitul se distribue conform propunerii direcțiunii și anume:

a) remunerație fostului secretar K 400;

b) remunerație cassar-contabilului K 400,

c) remunerație pentru administrarea „Revistei Economice” și „Anuarul băncilor” K 600, iar restul de K 235·94 se transpune în contul anului viitor.

Totodată direcțiunii și comitetului de supraveghiere i-se dă absolutor pentru gestiunea anului trecut.

3.

Se trece la punctul 6 al ordinei de zi, la alegerea *prezidentului direcțiunii, a doi membrii în direcțiune și a celor cinci membrii ai comitetului de supraveghiere*

Adunarea generală alege cu totalitatea voturilor membrilor prezenți *prezident pe dl Parteniu Cosma, membrii în direcțiune pe d-nii Rom. Cărăbaș și Const. Popp, iar ca membrii în comitetul de supraveghiere pe d-nii N. Ivan, M. Jiga, P. Stoica, Dr. N. Comșa și Const. Herța.*

Cu acestea ședința se ridică la oarele 12 din zi, anunțându-se ședința proximă pe după amiază la oarele 4.

Ședința II.

La oarele 4 p. m. *prezidentul deschide adunarea și dă cuvânt raportorului comisiunii exmisă sub punct 2. a), dlui V. C. Os- vada, care arată, că comisiunea din cauza scurtimii timpului nu și-a putut termina lucrările ei.*

In urmare ședința prezintă se ridică și se anunță continuarea ei pe a doua zi (1 Iunie) la oarele 9^{1/2} a. m.

Ședința III.

Se deschide la oarele 9^{1/2} a. m.

5.

Se pune la ordinea zilei *alegerea revizorilor experți.*

In urma raportului referentului comisiunii exmisă sub p. 2. a), adunarea generală: *considerând că instituția revizorilor experți este chemată să fie cel mai distins titlu de existență a însoțirii,*

considerând, că praxa încă nu a fixat anume măsurile și calitățile, ce se cer revizorilor experți și în fine

considerând, că Regulamentul pentru revizorii experți este nou și încă neprobat: decide să abstea deocamdată dela alegerea definitivă a revizorilor experți și să se încredințeze direcțiunea să-i

numească în mod provizor până la proxima adunare generală și pentru anul de gestiune prezent.

6.

Urmează la ordinea zilei *stabilirea taxelor de revizuire.*

Referentul comisiunii propune, iar adunarea generală primește neschimbată și ridică la valoare de concludz propunerea direcțiunii și anume:

Pentru lucrările de revizuire fiecare institut are a plăti pe lângă un diurn de K 20 la zi, ca spese de călătorie ale revizorului expert, taxa de trăsura după referințele locale și pe tren bilet de clasa II. accelerat.

Diurnul se socotește dela plecare până la sosirea revizorului expert la domiciliul său.

O zi de lucru începută, precum și o noapte petrecută în călătorie se numără ca o zi întreagă.

Diurnele și spesele de călătorie se plătesc imediat după efectuarea revizuirii la Cassa „Solidarității”, pe lângă indicarea zilelor de lucru ale revizorilor experți.

7.

Trecându-se la punctul ultim al ordinei de zi și anume la *propunerea direcțiunii în chestiunea concurenței și înființării de bănci nouă,* referentul comisiunii propune

iar adunarea generală decide:

Considerând, că între împrejurările noastre, fondarea de bănci nouă, cu deosebire mici, în multe regiuni nu mai poate aduce servicii justificate și reale vieții economice și considerând, că o îmbunătățire a situației, o ieftinire a creditului s'ar putea obține mai bine pe lângă anumite centralizări a micilor și multelor circulațiuni de bănci, adunarea generală enunță: *băncile însoțite nu vor mai iniția și nu vor mai sprijini acțiunile și nici fondările nouă, decât numai unde acestea sunt reclamate de necesități deplin justificate; tot asemenea în interesul unei regulări a circulațiunii de bancă, acolo unde afacerile de credit sunt decentralizate — în paguba intereselor bine pricepute ale poporului — la mai multe institute de bani, se recomandă băncilor asociate ca amăsurat referințelor să caute a le centraliza prin fuzionări acomodată.*

Totodată adunarea generală îndrumă direcțiunea, ca în acele localități unde vre-o parte interesată ar cere, ori însași ar afla de potrivit să intervină pentru centralizare, să mijlocească în mod obiectiv și imparțial pertractarea pentru fusionări, dând sfaturi binevoitoare cu privire la modul și formele acestei transacțiuni.

Mai departe considerând, că o extindere a afacerilor și cu deosebire a mijloacelor de credit e adeseori împreunată cu rizic și pericol, în interesul stavilirii și regulării concurenței adunarea generală recomandă băncilor asociate ca în operațiunile lor să se mărginească la raionul lor de activitate și să întrebuițeze cu preferință mijloacele lor proprii și cele străine durabile, stabilindu-și de normă nu cantitatea ci siguranța și soliditatea veniturilor lor.

În fine, unde mijloacele băncilor însoțite nu ar afla plasare corăspunzătoare în afacerile de credit solid și sigur, adunarea generală e de părere, ca pe lângă precauțiunea necesară și asigurările de lipsă să îmbrățișeze și alți rami de activitate economică, sprijinind cu deosebire industrializarea și comercializarea avutului poporului din raionul lor de activitate.

Ordinea de zi fiind exhaustivă, președintele mulțamește celor prezenți pentru interesul dovedit față de lucrările ședințelor, și

declară adunarea generală de încheiată.

D. U. S.

Parteniu Cosma m. p.,
preșident.

Ioan I. Lăpădatu m. p.,
notar.

Verificat.

Nicolae Ivan m. p.

Ioan Vătășan m. p.

O aspră critică a băncilor și consistoarelor noastre.

(Continuare).

III. Consistoarele ca distribuitoare ale burselor și specialiștii economici.

„Munca pe terenul cultural și economic de peste 50 de ani trecuți a adus lucrurile acolo că azi nu ai un singur agronom format pe care să-l angajezi ca conferențiar ori profesor de agricultură pe la seminar și școalele preparandiale, dar advocați și candidați de advocați ai cu sutele!

„Noi Români avem peste un milion de juhere de păduri și munți și n'ai silvicultori ro-

mâni nici cât să-i numeri pe degetele dela mână și n'ai pe cine să pui în fruntea unei întreprinderi de exploatarea unei păduri mai mari! Și cine a condus oferirea de stipendii și ajutoare ale tinerimei, dacă nu Veneratele și măritele consistoare?!!

...„Apoi în timpul și epoca colonizărilor, când se dă asalt marelui proprietăți din mijlocul poporului nostru, noi să cerem întâi binecuvântarea arhierescă și aprobarea Veneratului consistor, până să ne putem mișcă din loc și să putem înjgheba ori încheia o transacțiune“?...

Cetind aceste fraze din articolele dlui „Ion de pe Văcarea“ ni-se impune inomis întrebarea: ce vină poartă consistoarele noastre de incompleta organizare economică a poporului nostru?

Ca să putem răspunde mai temeinic și just la această întrebare e neapărat necesar să scoatem în relief, între altele, mai ales rolul cultural al bisericii noastre.

Se știe prea bine că de o serie îndelungată de veacuri noi Români n'am avut un rol de frunte în această țară, ci ajungând iobagi, legați de glie, am dus-o cum biet am putut, săraci, incuți și năcăjiți.

Știm prea bine că și biserica noastră, până cu vr'o 200 de ani în urmă, nu a putut să fie răspânditoare a culturii, ci, cel mult, ocrotitoare a credinței, moralei și limbei strămoșești.

Razele binefăcătoare ale culturii încep să se zărească pe orizontul întunecat al vieții noastre abia după unirea cu biserica Romei. Dar și dela această dată mersul destul de încetșor al culturii dă la tot pasul de piedeci, adesea foarte greu de înlăturat.

Drumul cel anevoios al culturii se începe cu creșterea mai corăspunzătoare a clerului superior, între care și profesorii de teologie, și se continuă cu clerul în genere și cu creșterea învățătorimeii dela sate.

Pregătirea mai înadins pentru alte cariere începe numai în deceniile din urmă, după ce s'a deschis și pentru Români cât de cât loc și pe alte terene în viața publică.

În ajutorul educației acestor elemente au venit mecenajii noștri cari au întemeiat *fonduri și fundațiuni*, cu menire specială de a se pregăti, cu ajutorul lor, mai ales, oameni mai destoinici pentru eluștarea drepturilor naționale și politice ale poporului nostru.

Eră și natural ca un popor, veacuri de-a rândul ținut încătușat, să și creieze la început elementele neapărat trebuincioase pentru dobândirea acestor drepturi pe seama poporului. Astfel mecenajii noștri creiază burse mai ales pentru educația viitorilor apărători ai drepturilor neamului nostru.

Dar, deoarece la noi, dela o vreme, se face tot mai anevoioasă intrarea Românilor în administrație, justiție etc., terenul carierelor libere, între cari în locul prim *advocatura*, a rămas aproape singurul teren mai accesibil pe seama noastră.

Iată deci cauza naturală pentru care „*advocați și candidați de advocați avem cu sutele*“.

Tot numai în ultimele decenii s'au luat dispoziții pentru îndrumarea tineretului nostru pe cariera medicinei, așa că acum avem și un număr frumos de *medici*, cari, fără îndoială, aduc servicii foarte folositoare poporului nostru.

Nu se poate susține însă cu drept cuvânt că n'avem nici un agronom și că n'avem silvicultori.

Din contră știm și noi câțiva absolvenți de Academia de agricultură: pe domnii Dumitru Comșa, Iosif Bălan, Ioan Chirca, Fabian Toma, Florian Sonea, Nicolae Iancu; afară de aceștia mai avem agronomi pe domnii: Aurel Cosciuc în Sibiu, Negruțiu și Vlăsa la Blaj și vor mai fi desigur și alții, cu calificatie mai înaltă sau mai puțin înaltă. Am avut și pe vremuri agronomi distinși cum a fost s. e. fericitul *Ștefan Pop* la Blaj, apoi G. Vintilă ș. a.

Și ce s'a ales de acești agronomi? D-nul D. Comșa a făcut, precum se știe, servicii frumoase, timp de peste 30 de ani, ca profesor de agronomie la Seminarul Andreian, apoi ca scriitor agronomic și timp îndelungat ca președinte al harniceii Reuniunii românești de agricultură din comitatul Sibiului. Domnul *Iosif Bălan* a făcut asemenea servicii la seminarul din Caransebeș. Dl *I. Chirca* a intrat în serviciul comunei sale Săliște, ca notar, cultivând mai ales pomăritul și stupăritul rațional și făcând totodată și servicii în cercuri mai largi, în calitate de vicepreședinte al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului, etc. Dl *F. Toma* este directorul Insoțirii economice comerciale „Mugurul“ din Ibașfalău. Dl *A. Cosciuc* este directorul școlii noastre economice de pe lângă seminarul Andreian, membru și conferențiar economic al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului și al despărțământului Sibiu al „Asociațiunii“. Domnii Negruțiu și Vlăsa sunt conferențieri în desp. Blaj și-și dirigează economia proprie. Dl *Florian Sonea* este un harnic profesor la școala agronomică a statului din Șimleu; iar Dl *Nicolau Iancu*, după o activitate frumoasă pe terenul dezvoltării economice a comitatului Timiș, a trecut în Bucovina, unde desvoaltă o activitate din cele mai rodnice în calitate de inspector al *Centralei însoțirilor economice din Bucovina*.

Din aceste puține date, adunate în pripă, se vede că dl „*Ion de pe Văcarea*“ critică cu asprime prea mare consistoarele, care au contri-

buit și ele la creșterea de agronomi și, pe cât se poate, le deschide și teren de activitate.

Să vedem, după aceste, cum stăm cu *silvicultorii*. Fără îndoială, nu e exactă nici afirmația referitoare la acești specialiști, anume că „*n'ai silvicultori români nici cât să-i numeri pe degetele dela mână...*“

Și de aceștia avem mai mulți decât degetele dela o mână, din cari unii aplicați în administrația domeniilor bisericești ca s. e. la Blaj și Oradea mare, alții la administrația comunității de avere dela Caransebeș și Năsăud, alții în serviciul de stat, la noi, și prin Bosnia și câțiva trecuți în România.

Avem, prin urmare, — vorba dlui Ioan de pe Văcarea — și pe cine să punem în fruntea unei întreprinderi de exploatarea unei păduri mai mari; iar pe viitor vom avea tot mai mulți, pentru că și actualmente câțiva tineri își fac pregătirea în școala de silvicultură dela Șemniț.

Vina că nu am făcut până acum întreprinderi mai mari pentru exploatarea pădurilor noastre nu este de a se căuta în lipsa de silvicultori, ci îndeosebi în lipsa spiritului de întreprindere, ce ne caracterizează în genere pe noi Români.

Doar România are destui silvicultori cu pregătiri alese în Germania, Franța, în țară etc. și totuși și acolo exploatarea de păduri le fac în mare parte alte neamuri mai îndrăznețe, consorții cu capitaluri de multe milioane, chiar și consorții din Ungaria.

Susținând cele de până aci, nu voim să zicem că consistoarele și noi toți n'am fi putut face mai mult pentru dezvoltarea noastră pe terenul economic, copleșit tot mai mult de alte neamuri. Să ne bucurăm însă că măcar acum, în timpul din urmă spiritul nostru public a început să se pătrundă tot mai mult de numeroasele trebuințe reclamate de progresul nostru în direcție economică. Foile noastre dau tot mai multă atențiune chestiunilor economice, revistele economice și alte publicațiuni de acest fel se ocupă neîntrerupt de modalitățile eșirii din impasul, în care am trăit până acum, instituțiunile noastre culturale, începând cu Consistoarele, Asociațiunea, reuniunile economice și băncile, lucrează și ele în mod mai conștient pentru suplinirea lacunelor din viața noastră economică.

Chiar mecenajii noștri, ca s. e. fer. *Teodor Sandul* ș. a., au început a-și destina averea pentru promovarea chestiunilor noastre economice. Iar curentul, ce s'a pornit pentru înjghebarea tovărășiilor economice de tot felul, este un fapt care trebuie relevat cu bucurie și sprijinit din toată inima.

În baza celor expuse susținem că dl „*Ion de pe Văcarea*“ vede numai partea cea slabă din organizația și din lucrările noastre peste tot și

nu-și da pe deplin seama că, în urma împrejurărilor reale în care trăim, ce se poate și ce nu se poate. Credem că, decât cu utopii, mai mult ar folosi d-sa venind din când în când în mijlocul nostru, ajutându-ne de fapt să creăm instituții economice reale, mai mici sau mai mari, după loc și împrejurări.

(Se va continua).

La jubileul de 25 de ani al „Cassei de păstrare“ (reuniune) în Săliște.

Revenim la acest jubileu în vederea căruia am fost anticipat în numărul precedent al revistei noastre câteva momente și date mai însemnate din viața fruntașului institut financiar din Săliște.

În cele următoare vom face o scurtă dare de seamă asupra jubileului foarte instructiv și interesant pentru toți oamenii de bine și îndeosebi pentru cei din jurul băncilor și însoțirilor economice românești.

Conform programului, jubileul se începe cu un *serviciu divin*, ținut în biserică cea mare din Săliște, la 10¹/₂ ore a. m. La acest serviciu divin participă membrii, consiliul de direcțiune și supraveghiere și oficialii „Cassei de păstrare“, cari împreună cu pompierii voluntari din Săliște, pleacă din edificiul institutului între sunetele trompetei pompierilor. De față sunt reprezentanții însoțirii „Solidaritatea“, în frunte cu dl. președinte *Parteniu Cosma*, reprezentanții tuturor comunelor din cercul pretorial al Săliștei și public numărös, bărbați și femei din comună.

Celebrează dl. *Dr. I. Stroia*, protopresbiter și dl. *I. Steflea*, preot în Săliște. Corul din Săliște cântă frumos sub conducerea dirigentului, dl. *Iuliu Crișan*. Se intercalează o eclenie pentru toți membrii decedați ai „Cassei de păstrare“ jubilate, care a impresionat adânc pe asistenți.

La sfârșit dl. *Stroia* relevază în cuvinte alese însemnătatea momentului.

*

După sfârșirea serviciului divin publicul trece imediat în frumoasa și spațioasă sală festivă a școlii, care abia poate să cuprindă pe cei de față. Galeria e ocupată de dame din comună și împrejurime și de femei din popor.

Discursul de deschidere al *adunării festive* îl ține d-nul *Dr. Nicolau Calefariu*, medic în Săliște, membru fondator și președinte al „Cassei de păstrare“. Acest om de bine vorbește despre rolul institutelor de bani în viața economică a popoarelor și despre rolul „Cassei de păstrare“ în viața economică și culturală a Săliștei și a împrejurimii. Apoi declarând adunarea de deschisă, numește notarii ședinței și 4 bărbați de încredere, și dă cuvântul dlui profesor seminarial în Sibiu, *Dr. Ioan Lupăș*, care face *istoricul institutului*, ce se va publica în broșură separată, distribuindu-se în cercuri cât mai largi, fiind faptele, ce cuprinde această

monografie, vrednice de a fi trecute pe dinaintea ochilor sufletești ai Românilor de pretutindeni și de a fi tuturor exemplu vrednic de urmat.

Dl. *Constantin Herța*, harnicul șefcontabil al „Cassei de păstrare“, cetește proiectul *programului de activitate pentru viitor*.

Urmează dl. *Petru Dragits*, primpretorul cercului Săliște și membru al direcțiunii, care analizează rând pe rând punctele programului de activitate viitoare a „Cassei de păstrare“, pe cari le reasumăm în următoarele:

1. *Pe lângă investirea capitalului adunat pentru un spital public „Cassa de păstrare“ va construi și un stabiliment de băi;*

2. *Va înființa un birou de informațiuni;*

3. *Va da mână de ajutor societăților culturale, sociale și filantropice ca ele să-și poată înstitui un organ administrativ și executiv și ca să-și poată procura un loc potrivit și să-și zidească o casă a lor, comună;*

4. *Va pune la îndemână capitalul trebuincios, fără interese, pentru întocmirea unui atelier sau școale de industrie de casă și pentru procurarea mașinilor necesare;*

5. *Va stăruie ca în legătură cu grădina de altoi existentă să se întocmească și o economie fărânească (fermă) model;*

Se va stăruie mai departe, în legătură cu această fermă model, pentru înființarea unei economii casnice și a unei mese pentru provederea cu prânz a ucenicilor dela meserii;

6. *Va acorda împrumuturi foarte ieftine plugarilor, cari voiesc a-și procura vite de prăsilă și va stă întru ajutor comunelor, cari au pășune de munte pentru construirea de adăposturi (șopuri) și de adăpători.*

La sfârșit dăm și în întregime acest frumos proiect de acțiune, care, precum credem, este concepția dlui *Dragits*, acest vrednic bărbat de inițiativă și de fapte, bărbat înzestrat cu multe calități, cum rar de tot întâlnim astăzi la noi și care, prin intruparea acestui proiect, va isbuli, credem, să arate cum trebuie muncit pentru binele și prosperarea țărânilor noastre, ceea ce îi dorim din tot sufletul.

După dl. *Dragits* suie tribuna dl. *Dumitru Lăpădat*, dir. școlii primare din Săliște, notarul adunării, care cetește un proiect de *proces verbal* al adunării festive.

La propunerea dlui *Dr. Nicolae Comșa*, medic în Săliște, fost deputat dietal, se ia act de procesul verbal și se primește unanim proiectul de acțiune pentru viitor, care se alătură la acest proces verbal.

În fine dl. *Dr. Calefariu* ridică ședința între aplauzele celor de față.

*

A urmat o masă comună servită de „Cassa de păstrare“. În timpul mesei s'au ținut frumoase toaste.

*

Serbările de felul jubileului „Cassei de păstrare“ din Săliște, — la care a asistat, cu sufletul înălțat,

un număr așa de mare și distins de bărbați români, — sunt foarte rari în viața poporului nostru. Și sunt rari astfel de serbări pentru că organizația noastră economică în genere este foarte înapoiată, iar cea financiară, încât o avem, este de o dată foarte recentă, așa că „Cassa de păstrare“ din Săliște este abia al patrulea dintre institutele noastre financiare, cari și-au serbat jubileul de 25 de ani.

Cu cât mai rari sunt însă astfel de serbări, cu atât mai mare trebuie să fie bucuria noastră când — ca și în cazul de față — putem constata o lucrare sistematică, plină de abnegațiune și urmată de succese, cum la noi, până acum, sunt fără păreche.

În adevăr „Cassa de păstrare“ jubilantă ne prezintă o icoană unică în felul ei.

Se înființează, acum sunt 25 de ani, la inițiativa judecătorului (magistratului) *Ioan Maxim*, cu un capital de cuote în sumă de 10.000 floreni, care capital astăzi este numai de 13.000 fl., sau K 26.000.

Această „Cassă de păstrare“, un fel de însoțire sistem Raiffeisen. prin capitalul său societărilor, are locul în urma a peste 100 de bănci românești. Ea este deci de a se grupă, în ce privește capitalul fundamental, între institutele noastre financiare cele mai mici.

Și totuși, în urma încrederii de care s'a bucurat întotdeauna acest institut. în urma înaltului spirit de jertfă de care au fost însuflețiți membrii (acționarii), consiliul de administrație, consiliul de supraveghiere și funcționarii, — acest institut a ajuns să aibă un fond de rezervă de peste K 100.000, fiind, în ce privește fondul de rezervă, al 16-lea între institutele noastre financiare.

Iar prin fondurile sale de binefaceri și culturale de aproape K 100.000, „Cassa de păstrare“ din Săliște este cea dintâi între cele vre-o 50 de institute cu începuturi de asemenea fonduri.

Importanța acestui institut crește însă prin sprijinul ce a dat întotdeauna și da tuturor instituțiilor culturale, filantropice și sociale din comună și de aiurea, destinând în cursul timpului, pentru aceste scopuri peste K 30.000.

În jurul „Cassei de păstrare“ vedem adăpostindu-se și indulcindu-se din roadele ei o mulțime de instituții: școala primară, școala elevilor dela meserii, școala de repetiție economică, o însoțire de lăptărit, o grădină de altoi, o reuniune de cântări, etc.

Iar prin celece s'au hotărât în adunarea jubilară să se facă pe viitor în Săliște și împrejurime, Cassa aceasta de păstrare devine o instituție ideală, pe care o pot lua de exemplu toate băncile noastre, mari și mici.

Să învățăm de aici că, unde este spirit înalt de jertfă, și din puțin se poate face mult.

Laudă și onoare se cuvine tuturor celor ce au lucrat și jertfit pentru ridicarea și înălțarea acestui juvaer de institut financiar românesc.

Laudă și onoare tuturor institutelor noastre financiare, cari vor urmă să meargă tot mai insistent

în direcția indicată de „Cassa de păstrare“ din Săliște, care tinde deadreptul pentru ridicarea cât mai în grabă a țărânilor noastre din starea înapoiată în care se găsește astăzi.

*

Dăm acum în întregime frumosul *program de acțiune*. ce Cassa de păstrare din Săliște și-a creat pentru viitor.

I.

În scopul promovării salubrității publice și a igienei vom executa, pelângă investirea capitalului adunat pentru un *spital public*, construirea unui *stabiliment de băi* și, din mijloacele destinate pentru scopuri filantropice, vom înlesni copiilor de școală și oamenilor cu mai puțină dare de mână din acest ținut, folosirea băilor cu prețuri reduse.

Acest stabiliment suntem aplicați a-l predă societății contemplate pentru construirea unui stabiliment de băi și de lumină electrică, pelângă restituirea capitalului investit, pentru cazul că se va putea realiza planul, cu introducerea luminei electrice în comună.

II.

Pentru de a cruță pe oamenii noștri de multele neajunsuri, provenite din lipsa unei îndrumări binevoitoare și cu pricepere în micile lor daraveri, cari însă demulțorii au și urmări funeste, intenționăm a pune la cale, cu binevoitorul sprijin al intelectualilor noștri, un *birou de îndrumare*, unde aceia, cari au lipsă de un sfat obiectiv, vor putea primi, la un anumit timp, informațiunile și îndrumările necesari în mod gratuit.

III.

Vom da mână de ajutor, ca societățile noastre, cari urmăresc un scop cultural, social ori filantropic, să-și poată institui, pentru prevederea afacerilor lor, un *organ administrativ și executiv*, și vom conlucra la *acuirarea unui loc potrivit, și la zidirea unei case a societăților*, îngrijindu-ne de *finanțarea cheltuelilor* în modul cel mai favorabil pentru societăți.

IV.

Pentru de a da o dezvoltare mai extinsă industriei de casă și în modul acesta de a deschide pe sama populațiunii de aci un izvor nou de câștig, cu scopul de a-i îmbunătăți mijloacele de traiu, vom pune la dispoziție pentru întocmirea unui *atelier de industrie de casă și procurarea mașinărilor* capitalul de lipsă ca împrumut fără interese, iar din cuota disponibilă a fondului de binefaceri vom contribui pentru prevederea instrucțiunii cu ajutoare, pe cari le vom licuida acelei persoane juridice sau fizice, cari ar lua asupra sa înființarea și conducerea *atelierului sau școlii de industrie de casă*.

V.

Vom îngriji ca în legătură cu *grădina de altoi* existentă să se întocmească o *conomie țărănească de model*, care să servească ca o școală practică pentru populațiunea din acest ținut, și spre scopul acesta destinăm cuota, — care s'a întrebuintat până acum pentru grădina de altoi, ajunsă de prezent în stare de a se putea susține din celelalte mijloace disponibile, — ca subvențiune pentru economia țărănească de model, și vom pune la dispoziția conducătorului acestei economii, capitalul necesar pentru investițiuni, ca împrumut fără interese din fondul de binefaceri și vom

nizul ca, în legătură cu această economie, să se înființeze o școală pentru economia casnică și o masă pentru provederea ucenicilor dela meserii cu prânz.

VI.

Pentru promovarea economiei de vite suntem aplicați a acordă împrumuturi acelor economi, cari voesc a-și procura vite de prăsilă cu intervenția statului, solvind statul pentru astfel de împrumuturi în decurs de 5 ani, jumătate din suma intereselor.

Deasemenea primim asupra noastră finanțarea speselor pentru construirea de adăposturi (șopruri) și de adăpători de pășune pe sama comunelor, cari au pășune la munte, îngrijindu-ne noi de planurile, preliminările de spese și de părerea experților, pe secele reuniunii.

REVISTA FINANCIARA.

Situatiunea

Sibiu, 3 Iunie 1909.

Situația financiară internațională este neschimbată, cererile de ultimo n'au fost mari, și numărul abundent. Fiindcă ne apropiem de sezonul mort, nici nu e probabilă o creștere a trebuințelor pieții în timp apropiat.

Discontul privat este staționar în London $1\frac{3}{4}\%$ și în Paris $1\frac{1}{2}\%$, iar în Berlin a scăzut la $2\frac{1}{2}\%$.

Pe piața internă cererile de ultimo Maiu au fost și mai mici, decât se prevedeau. Din rezerva de bilete a Băncii s'a consumat în săptămâna a patra și până la sfârșitul lunii 89 milioane K, astfel Banca Austro-Ungară a dispus la 31 Maiu încă de 155.2 milioane K bilete libere de dare. Cât de minimale au fost de astădată cererile comerțului și industriei, și peste tot cât este de mare stagnațiunea pe terenul economic, se poate deduce din faptul, că escontul Băncii a crescut numai cu 48.9 milioane K. Lombardul nu numai că n'a crescut, ci arată chiar o mică reducere de 650 mii K. O sumă mai mare de 30 milioane K s'a ridicat din bonurile în giro. Sumarul Băncii Austro-Ungare este deci mult mai favorabil decât la 31 Maiu a. tr. când Banca dispunea numai de 79.9 milioane K libere de dare.

CRONICA.

Adunarea generală a „Solidarității” în Săliste. Adunarea generală dela 31 Maiu, a însoțirii noastre, al căreia proces verbal îl publicăm la alt loc, a reușit din toate punctele de vedere cât se poate de bine. Deja în preșară un număr de reprezentanți ai băncilor asociate a sosit în Săliste, primiți fiind cu cunoscuta ospitalitate și prevenire a săliștenilor, cari tot timpul s'au întrecut unul pe altul în a face cât mai plăcută petrecerea oaspeților lor în această frunțășă comună românească.

În ziua primă, 31 Mai a. c., după terminarea ședinței, reprezentanții băncilor asociate și câțiva frunțași din localitate s'au întrunit la o masă comună în „Hotelul comunal”, cu care ocaziune firește n'au lipsit nici toastele în onoarea tuturor acelor, cari într'un fel sau altul conlucră la promovarea scopurilor mărețe urmărite de însoțirea noastră.

Timpul de după amiază oaspeții l-au folosit pentru cercetarea diferitelor instituții: banca, atelierile

însoțirii pentru valorizarea laptelui, grădina de altoi etc., tot pilde vizibile și demne de urmat a activității mănoase a „Căseii de păstrare”.

Seara s'a aranjat în cinstea oaspeților un bine reușit și cercetat concert din partea reuniunii de cântări din loc, sub conducătorul, inv. Crișan.

Lucrările adunării generale având a se continua a doua zi, la 1 crt., toți reprezentanții băncilor asociate, cu excepția doar a 2—3, au avut prilej a lua parte și la impunătoarea *adunare generală festivă* a „Căseii de păstrare”, asupra căreia publicăm un raport amănunțit în altă parte a Revistei noastre.

Când aducem și pe calea aceasta multămită frunțașilor sălișteni pentru buna și românească primire, de care au împărtășit pe toți reprezentanții băncilor asociate sub steagul „Solidarității”, îi asigurăm că aceștia au plecat dela dăușii nu numai cu cele mai frumoase amintiri, ci și cu nouă indemnuri pentru căile de urmat în activitatea lor din viitor.

Anuarul Băncilor Române pe 1910. Răgăm on. noastre institute de bani, cari încă nu ar fi trimis „Chestionarul” pentru Anuarul pe 1910, să binevoiască a-l trimite de urgență ca punerea sub tipar a materialului să nu sufere amânare.

Bancă de emisiune independentă? Banca de emisiune independentă, care precum se știe formează sămburele crizei din sinul guvernului, își are — cum se vede — și între Români aderenții săi — trebuie să adaugem — nenormativi și nechemați. Nu de mult în congregațiunea din Lugos un avocat român, iar în congregațiunea dela 25 l. tr. din Făgăraș chiar și un deputat „naționalist”, ambii în legături cu și în funcțiuni pe la bănci de ale noastre, au avut nesocotinta a provoca hotăriri, prin cari se cere în numele poporațiunii în majoritate române înființarea băncii naționale ungare.

Nu cercetăm motivele, cari au indemnă pe respectivii să-și prezinte propunerile; acestea sunt deajuns cunoscute. Constatăm numai, că și unul și altul au săvârșit o faptă neromânească, când neținând seamă de spiritul șovinist dominant, au cerut separarea băncii de emisiune, desființarea unei instituții atât de probate ca Banca Austro-Ungară, care, ridicată preste orice considerații de natură politică a servit totdeauna deopotrivă interesele economice-financiare ale țării și trebuințele tuturor solicitorilor de credit, fără deosebire.

Cred doară, sau au poate garanții aderenții români ai băncii ungare independente, că aceasta, odată înființată, va face tot așa? Noi avem convingerea că nu, de aceea și trebuie să calificăm fapta lor de o nesocotintă condamnabilă, prin care lucrează contra intereselor adevărate ale băncilor noastre și prin ele contra intereselor poporului nostru.

Ultima tragere a lozurilor de Buda va fi la 15 crt. Lozurile acestea s'au emis în anul 1859 în sumă de fl. 2.000.000 în 50,000 buc. à fl 40 nominal. La ultima tragere ajung la sortare 3475 lozuri à K 160.

Termenul de optare pentru acțiunile „Albinei” (em. IV.) expiră la 15 crt.

Un circular. Consistorul arhidiecezan din Sibiu ca senat episcopesc, a lansat cu data de 15 Mai a. c. sub Nr. 5118/1909 epitr. și cu semnatura Înalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului Ioan Mețianu și a

secretarului Dr. G. Proca, din nou un „cerculariu cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza Transilvaniei“, în interesul băncii zise culturale, „Lumina“. Circularul-reclamă — aduce la cunoștința organelor bisericești, că „Lumina“ și-a început activitatea la 1 Mai a. c. și le îndeamnă să-și pună toate stăruințele pentru consolidarea acestei bănci „fără păreche între institutele noastre de credit: îndrumând oamenii cu parale să-și depună economiile lor aici și tot de aici să contragă și împrumuturile de cari au lipsă, pe lângă obligații, cambii și cu *hipotecă pe averea lor*“ (!) „Condițiile vor fi foarte favorabile!“

Consistorul fără indoială poate să stragă luarea aminte a organelor sale asupra instituțiilor, cari îi cer sprijinul în privința aceasta, dar a bate toba reclamei în forma în care o face consistoriul în circularul amintit, în favorul unei întreprinderi, care în definitiv tot nu este alta decât o întreprindere speculativă, aflăm că este nedemn de o corporație bisericească atât de înaltă.

*

Etalonul băncilor de emisiune europene.

Etalonul mediu al marilor bănci de emisiune din Europa în ultimii 2 ani de gestiune a fost:

	1907	1908	minus față de 1907
Franța . . .	3.46%	3.04%	0.42%
Anglia . . .	4.92 „	3	1.92 „
Germania . . .	6.03 „	4.75 „	1.28 „
Belgia . . .	4.94 „	3.55 „	1.39 „
Olanda . . .	5.10 „	3.38 „	1.72 „
Austria . . .	4.89 „	4.24 „	0.65 „
Italia . . .	5.07 „	5.03 „	0.04 „

La toate băncile acestea etalonul mediu a fost în 1908 de 3.85% față de 4.91% în 1907, va să zică cu 1.06% mai redus, decât în anul precedent, ceea ce ilustrează evident, cât de mult s'a schimbat situația — spre mai bine.

Firme falite:

Verö & Gross, comercianți de manufactură în Chichinda-mare, tribunalul în Chichinda-mare, însinuarea pretensiunilor până la 9 August, liquidarea în 9 Septembrie, alegerea comitetului în 11 Septembrie a. c.

Gross Miksa, comerciant în Chichinda-mare, tribunalul în Chichinda-mare, însinuarea pretensiunilor până la 9 August, liquidarea în 9 Septembrie, alegerea comitetului în 11 Septembrie a. c.

Firme insolvente:

Weiss Róza, modistă în Brașov.

B. Száva István, comerciant în Gyergyószentmiklós.

Marosán Bogdán, comerciant în Cluj.

Mihailu M. Radu, croitor în Cluj.

Szalmármegyei gazdasági egyesület fogyasztó és értékesítő szövetkezete în Sătmar.

Tomasevics Svetozar, comerciant în Chichinda mare.

Sumar.

Adunarea generală a „Solidarității“ — O aspră critică a băncilor și consistoarelor noastre. — La jubileul de 25 de ani al „Casei de păstrare“ (reuniune) în Săliște. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Adunarea generală a „Solidarității“ în Săliște, Anuarul Băncilor române pe 1910, Bancă de emisiune independentă? Ultima tragere a lozurilor de Buda, Terminul de optare pentru acțiunile „Albinei“, Un circular, Etalonul băncilor de emisiune europene. — Firme falite, Firme insolvente.

„INDUSTRIA“

bancă Industrial-economică, societate pe acții în Deva.

CONCURS.

Un contabil expert, apt a încheia singur bilanțul și a purta contabilitatea dublă, are la banca noastră aplicare dela 1 Iulie 1909. Leafa anuală 1600 cor. și tantiema statutară. După un an de praxă corăspunzătoare urmează alegerea lui definitivă prin proxima adunare generală.

Concurenții au a-și așterne atestatul despre absolvarea vre-unei școale comerciale, precum și atestatele despre praxa și dexteritatea corăspunzătoare. Cel ales va fi aplicat și honorat separat și ca revizor la „Reuniunea a 2-a de înmormântare din Deva“ și cele 12 filii ale ei. Actele se aștern până în 15 Iunie 1909 la subscrisul.

Din însărcinarea direcțiunei:

Deva, 26 Mai 1909.

August A. Nicoară m. p.

Nr. 113 (1—1)

director.

Centrala însoțirilor economice române din Bucovina
asociație registrată cu garanță limitată.

CONCURS.

„Centrala însoțirilor economice române din Bucovina în Cernăuți (Rotkirchgasse Nr. 18) publică concurs pentru ocuparea unui post de **prim-comptabil** sub următoarele condițiuni:

Salariu începător anual plătit în rate lunare anticipativ de 2400 cor. Patru trienii de câte 500 cor. Asigurarea pensiunii conform legilor statului.

Postul se ocupă în mod provizor, iar după un serviciu multămitor de 1/2 an alesul va fi definitiv. Petenții trebuie să dovedească prin o praxă de cel puțin patru ani făcută la un institut de seamă de credit că e contabil perfect bilanțiar. (Bilanzfähiger Buchhalter). Se cere cunoștință perfectă a limbei române și germâne în scriere și în vorbă.

Cererile sunt a se înainta până la 30 Iunie a. c., iar postul să se ocupe după posibilitate imediat după alegere.

Se vor considera numai forțe de prima calitate.

Nr. 114 (1—1)

Direcțiunea.